

دلیل استقبال مردم نیشابور از امام رضا(ع)

مدیر گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم با اشاره به چگونگی بیان حدیث سلسله الذهب از زبان مبارک امام رضا(ع) در جمع پرشور مردم نیشابور، به تشریح نکات نهفته در این حدیث پرداخت.

مدیر گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم با اشاره به چگونگی بیان حدیث سلسله الذهب از زبان مبارک امام رضا(ع) در جمع پرشور مردم نیشابور، به تشریح نکات نهفته در این حدیث پرداخت.

حجت الاسلام مهدی اسماعیلی مدیر گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم در گفتگو با خبرنگار مهر به تشریح چگونگی بیان حدیث "سلسله الذهب" از زبان امام رضا(ع) پرداخت و گفت: حرکت امام رضا(ع) از مدینه به خراسان طبق دستورالعملی بود که مأمون تعیین کرده بود و ایشان را از مراکزی که در حیطه قدرت و نفوذ آنها بود و بیشتر مناطق سنی نشین بود حرکت دادند.

وی افزود: وقتی کاروان امام رضا(ع) به نیشابور رسید جمع زیادی از مردم به زیارت ایشان شتافتند و طبق نقل تاریخ امام در کجاوه ای پوشیده بودند و مردم تقاضای دیدن چهره امام را کردند و این نشان می دهد شوق مردم برای زیارت ایشان بیش از حد بوده است.

اسماعیلی تأکید کرد: در نقلهای تاریخی نام "ابو زرعه" و "محمد اسلم طوسی" وجود دارد که این دو نفر از امام رضا(ع) تقاضا کردند این جمعیتی که برای زیارت شما جمع شدند خوب است که از زبان مبارک شما حدیثی از اجدادتان و یا پیامبر بشنوند و امام این تقاضا را پذیرفتند و این دو به مانند بلندگوهای سخنان امام را به جمعیت می رساندند.

مدیر گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم افزود: علم و سیاست دقیق امام رضا(ع) در اینجا خود را نشان می دهند چراکه امام با استفاده از این فرصت حدیثی را مطرح می کنند که بسیار مهم و گرانبهاست؛ اصل اساسی در همه ادیان مسئله معرفت خداست و امام در اینجا یکی از سخنان جدشان را بیان می کنند که اشاره به همین اصل دارد.

وی افزود: البته امام ابتدا و بلافاصله نفرمود قال رسول الله(ص) بلکه فرمود سمعت من ابی و ... یعنی از پدرم شنیدم و او از پدرش و ... یک یک پدران را گفت تا رسید به امام حسین(ع) که او نیز از پدرش امیرالمؤمنین(ع) و او نیز از پیامبر(ص) شنید و پیامبر از جبرئیل شنید که خداوند فرمود: "کلمة لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی" یعنی توحید و اقرار به وحدانیت خدا حصار من است که هر کس به درون این حصار وارد شود از همه عذابها در امان است.

حجت الاسلام اسماعیلی تصریح کرد: جالب است که امام رضا(ع) این حدیث را از زبان پدرش و به ترتیب تا پیامبر و بعد به خداوند نسبت می دهد که این نشان می دهد حدیث سلسله الذهب حدیث قدسی است. این حدیث از این جهت که سندش دقیق و از زبان بزرگان و ائمه است به "حدیث سلسله الذهب" معروف شده که نکات بسیار مهمی در آن مستتر است.

وی در تشریح نکات نهفته در این حدیث گفت: وقتی امام این حدیث قدسی را فرمودند همینکه کاروان حرکت کرد امام دستور به توقف دادند و قافله ایستاد و مجدداً پرده کجاوه کنار رفت و حضرت در اینجا سخنی دارند که مربوط به خود ایشان است و فرمود: "بشروطها و انا من شروطها"

وی افزود: در دنیا خیلی از افراد می گویند که ما خدا را قبول داریم اما اینکه یک انسانی به عنوان پیامبر واسطه باشد را قبول نداریم و مردم آزاد هستند تا هرطور که بخواهند زندگی کنند که این سخنان در طول تاریخ بوده و خواهد بود. امام رضا(ع) در ادامه این حدیث می فرمایند که تنها اعتقاد به خدا کافی نیست و مسائل دیگری نیز وجود دارد که رعایت مجموعه اینها از سوی فرد او را دیندار می کند.

این مدرس علوم حدیث افزود: در این حدیث نشان داده می شود که ارتباط بشر در گرفتن پیام از ذات احدیت اصل است یعنی اولاً توحید و خداباوری یک اصل اعتقادی است که باید به باور برسد و ثانیاً پذیرش رهبری بشری از میان انسانها به نام پیامبر در این حدیث مستتر است.

حجت الاسلام اسماعیلی تأکید کرد: ایمنی شخص موحد از عذاب الهی شروطی دارد که ایشان تنها یک شرط آن را در این حدیث بیان فرمودند و "انا من شروطها" یعنی توحیدی که در کنار آن اعتقاد به رهبری انسانهای پاک و لایق و مورد عنایت خدا باشد شرط اساسی در امان ماندن از خشم الهی در دنیا و آخرت است.

وی در تشریح اهداف امام از بیان این حدیث در جمع مردم نیشابور گفت: در آن زمان بیشتر جمعیت ایران سنی نشین بود و نیشابور یکی از مهمترین شهرهای ایران و پایگاه فرهنگی اهل سنت بود و ما محدثین و مفسرین و چهره های نام آوری در نیشابور داریم که قلم به دست بودند، مدارس و کرسی علمی داشتند و احادیث را زبان به زبان به دیگران منتقل می کنند.

این مدرس علوم حدیثی تصریح کرد: در این شرایط امام رضا(ع) مسئله ولایت امیرالمؤمنین بعد از خاتمیت رسالت پیامبر و نیز امامت و رهبری ائمه معصومین را دوباره مطرح می کنند و با صدای بلند تأکید می کنند که شمایی که اهل نماز و قرآن و ... هستید بدانید اگر از ولایت خاندان پیامبر و امامت ما دور باشید اعمال عبادی شما بی ارزش خواهد بود و نجات بخش نیست.

وی به دلایل استقبال پرشور مردم نیشابور از امام رضا اشاره کرد و گفت: در قرون ابتدایی اسلام و قبل از اینکه برخی تفکرات و سم پاشی های وهابیت کار خود را بکنند یک نوع ارتباط و پیوند روحی و قلبی بین اهل سنت و خاندان پیامبر برقرار بود.

وی افزود: علاوه بر آن امام رضا(ع) از برجسته ترین چهره های علمی زمان خودشان در مدینه به شمار می رفتند چنانچه خودشان می فرمایند: کنت اجلس فی الروضه و العلما متوافرون "من در روضه می نشستم در حالیکه علما بسیار بودند. اینها هرگاه در مسئله علمی می ماندند به من اشاره می کردند و من مشکل علمی آنها را حل می کردم. جایگاه والای علمی ایشان در کنار انتساب به پیامبر موجب آن اجتماع عظیم مردم نیشابور شد و آنها می دانستند که اگر بخواهند سیره و علوم پیامبر را بدون واسطه بشنوند باید از منتسبان پیامبر آن را فراگیرند.

حجت الاسلام اسماعیلی همچنین حدیث سلسله الذهب را نشانه رد شیعیان 7 یا 5 و 3 امامی از سوی امام رضا(ع) خواند و تأکید کرد: برخی شیعیان پس از امام صادق (ع) معتقد بودند که فرزندشان اسماعیل- که در زمان خود امام صادق از دنیا رفت- ادامه سلسله امامت است و یا بعد از امام کاظم(ع) گروه واقفیه معتقد بودند که امام کاظم نمرده و روزی بر می گردد و او مهدی موعود است که امام رضا با بیان حدیث سلسله الذهب بر انحراف آنها از شیعه واقعی تأکید می کند.

مدیر گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم افزود: اما وقتی امام رضا(ع) در ادامه این حدیث می فرمایند "بشروطها و انا من شروطها" به تمام احزاب و فرقی که پرچم مخالفت امام کاظم و امام صادق و شخص امام رضا و حتی قبل از آنها را بر افراشته بودند، انحراف آنها را گوشزد می کند و امام به همه گروههای شیعی که انحراف اعتقادی داشتند اعلام می کند که شماهایی که پنج امامی و سه امامی و اهل سنت و ... هستید فکر نکنید که اهل نجات هستید؛ خیر بلکه امامت طبق فرمایش پیامبر و روایات با امامت استمرار دارد.